

TALOUSARVIOALOITE 799/2007 vp

Määrärahan osoittaminen kuluttajariitalautakunnan tehtävien laajenemisesta aiheutuviin kuluihin

Eduskunnalle

Kuluttajariitalautakunnan voimavarojen lisäämiseen on tarvetta kahdesta syystä. Kuluttajariitalautakunnan toiminnan perusongelma on vuosia jatkunut asioiden ruuhkautuminen ja kohtuuttoman pitkät käsittelyajat. Ruuhkautuminen johtuu erityisesti siitä, että lautakunnan tehtäviin lisättiin vuonna 1995 asuntokauppa-asiat lisäämättä kuitenkaan resursseja. Lautakunnalle on viime vuosina saapunut vuosittain 400—500 uutta asuntokauppavalitusta, ja ne ovat monena vuonna olleet lautakunnan suurin asiaryhmä.

Oikeusministeriö on asettanut elokuussa 2005 virkamiestyöryhmän selvittämään mahdollisuuksia ryhmävalitusmenettelyn nopeaan käyttöön ottoon kuluttajavalituslautakunnassa. Lautakunnan tehtäväkenttää ollaan näin ollen ilmeisesti entisestään laajentamassa ilman, että lisäresursseja olisi tiedossa.

Huoneenvuokra-asioita käsitelleet asunto-oikeudet lakkautettiin vuoden 2003 alusta. Lakkauttamista valmisteltaessa tuotiin eri tahoilla esille tarve harkita uusia keinoja oikeusturvan takaamiseksi asumisasioissa. Muun muassa hallituksen asuntopoliittisessa strategiassa 21.6.2000 ja kuluttaja-asiain neuvottelukunnan kuluttajapoliittisessa ohjelmassa 2000—2003 kiinnitettiin huomiota tuomioistuimelle vaihtoehtoisten ratkaisumenettelyjen kehittämiseen asumisasioissa.

Eduskunnan lakivaliokunta kiinnitti asunto-oikeuksien lakkauttamista koskevasta hallituksen esityksestä antamassaan mietinnössä (LaVM 8/2002 vp — HE 31/2001 vp) huomiota siihen,

että asuntoasioihin liittyy uudenlaista oikeusturvan tarvetta. Valiokunta viittasi kuluttajariitatyöryhmän tuolloin vielä keskeneräisiin selvityksiin mm. vaihtoehtoisista riidanratkaisumenettelyistä ja piti välttämättömänä, että asian hoitamiseksi ryhdytään todellisiin ja riittäviin toimenpiteisiin.

Lautakunnan toimivallan laajentaminen huoneenvuokrasuhteita ja asumisoikeutta koskeviin asioihin lisäisi lautakuntakäsittelyyn vuosittain saatettavien asioiden määrää arviolta 900 asialla. Näistä valtaosa, arvion mukaan 780, koskisi huoneenvuokra-asioita ja noin 120 asumisoikeutta. Arviot perustuvat kauppa- ja teollisuusministeriön asettaman työryhmän selvityksiin. Uusien asioiden hoitamiseksi lautakunta tarvitsee neljä esittelijää ja kolme valmistelijaa. Toimivallan laajentuminen ja asiamäärän kasvu edellyttää lisäksi päätoimisen varapuheenjohtajan viran perustamista. Näistä henkilöistä aiheutuu vuositasolla kuluja noin 400 000 euroa.

Esittelijöiden ja valmistelijoiden lisäys edellyttää myös avustavan henkilökunnan lisäämistä. Nämä henkilöt lisäävät kuluja vuositasolla noin 80 000 eurolla. Uusien tehtävien takia tarvitaan lautakuntaan uusia sivutoimisia jäseniä. Sivutoimisten puheenjohtajien palkkioihin, jäsenten kokouspalkkioihin ja matkakuluihin tarvittava lisäys on vuositasolla noin 20 000 euroa. Lautakunnan lisärahoitustarve on vuositasolla siten yhteensä 500 000 euroa. Lisäksi kustannuksia aiheutuisi suurempien toimitilojen hankkimisesta.

Ensimmäisenä vuonna lisäkustannuksia aiheutui myös laitteiden ja kaluston hankkimisesta uudelle henkilöstölle noin 38 000 euroa.

Apulaisoikeuskansleri on kahdesti kiinnittänyt huomiota lautakunnan asioiden ruuhkautumiseen ja käsittelyaikojen pitkittymiseen perusoikeussuojan kannalta. Apulaisoikeuskansleri Jukka Pasanen on päätöksessään 24.11.2000 todennut, ettei tilannetta voida pitää Suomen perustuslain 21 §:n joutuisuussäännöksen mukaisena. Apulaisoikeuskansleri Jaakko Jonkka on 24.9.2003 katsonut, ettei tilannetta voida pitää perustuslain 21 §:n 1 momentin joutuisuussäännöksen kannalta tyydyttävänä, ja pitänyt tärkeänä, että kuluttajariitalautakunnan toimintaedellytysten kehittämisessä päästään mahdollisimman pian perustuslain joutuisuussäännöksen edellyttämälle tasolle.

Hallinnon kehittämiskeskuksella teetetyssä kuluttajariitalautakunnan toiminnan arvioinnissa esitettyjä sisäisten toimintatapojen muutoksia on

toteutettu ja niillä on saatu aikaan myönteisiä tuloksia. Nämä toimet eivät kuitenkaan yksinään riitä perustuslain joutuisuusedellytysten täyttämiseksi.

Käsittelyajat lautakunnassa ovat edelleen liian pitkät huolimatta siitä, että toimintaa on pyritty entisestään tehostamaan ja päättämään asioita kevyemmin menettelyin. Tilannetta ei voida pitää edelleenkaan perustuslain 21 §:n joutuisuussäännöksen mukaisena.

Edellä esitetyn perusteella kuluttajariitalautakunnan lisärahoitustarve vuositasolla on siten yhteensä noin 538 000 euroa.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2008 talousarvioon momentille 25.10.04 lisäyksenä 538 000 euroa kuluttajariitalautakunnan toiminnan turvaamiseen ja tehtävien laajenemisesta aiheutuviin kuluihin.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 2007

Kimmo Sasi /kok